

POSUDEK VEDOUcí DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Pavel Tydlitát
Téma práce:	Tzv. Magnitského zákony z pohledu mezinárodního práva
Rozsah práce:	113.678 znaků vlastního textu včetně mezer a poznámek pod čarou (58 stran, z toho 44 strany vlastního textu)
Datum odevzdání práce:	28. června 2023

V úvodu posudku musím poznamenat, že diplomant práci zpracovával a odevzdával v časovém presu vyvolaném snahou o dokončení studia v řádném termínu. V důsledku toho jsem před odevzdáním měla možnost projít pouze část první kapitoly práce. Časový pres se bohužel promítl rovněž do způsobu zpracování diplomové práce.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomant si pro svou práci zvolil velmi aktuální téma. Od 1. ledna 2023 platí tzv. Magnitského zákon rovněž v České republice a tento typ zákonů budí velkou pozornost i v jiných státech. Odborná reflexe právních otázek spojených s fungováním tzv. Magnitského zákonů je přitom zatím poměrně omezená.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma lze pojmout různým způsobem a od tohoto pojetí se přímo odvíjí náročnost zpracování. Důkladný rozbor právních aspektů tzv. Magnitského zákonů by na diplomanta kladlo spíše větší nároky, jak s ohledem na omezený počet relevantní odborné literatury, tak proto, že individuální sankce obecně představují pro mezinárodní právo výzvu. Bohužel diplomant se do takového důkladného rozboru nepustil – práce tak spíše klouže po povrchu a nenabízí více než nástin právně problematických aspektů se stručným shrnutím pohledu jednoho dvou autorů a krátkým komentářem diplomanta. Z tohoto hlediska práce bohužel nenaplnila potenciál, který mohla mít. Z hlediska metodologie jde o klasickou doktrinální práci, ve které dominují deskripce, analýza a komparace. Metody odpovídají zvolenému tématu, analytické a komparativní části by ale bylo bývalo vhodné posílit na úkor částí čistě deskriptivních.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální i jazykové stránce je práce na velmi dobré úrovni, je psána odborným jazykem a je v ní minimum chyb či překlepů. Text je logicky členěn do úvodu, tří věcných kapitol a závěru, k nimž jsou připojeny seznam zkratk, seznam použitých zdrojů a abstrakty. Jednotlivé části textu na sebe logicky navazují. Diplomant vycházel z poměrně velkého množství primárních pramenů i sekundární literatury, nedostatečně byla ale „vytěžena“ judikatura, která k tématu individuálních sankcí, popř. specificky k tzv. Magnitského zákonům na národní i mezinárodní úrovni existuje, a to zejména v rámci Evropské unie.

4. Vyjádření k práci

V úvodu práce diplomant představuje tzv. Magnitského zákony a stanovuje cíl práce, jímž je „představit systém Magnitského zákonů, zasadit jej do kontextu mezinárodního práva a kriticky jej zhodnotit“ (str. 2).

První kapitola přibližuje případ Sergeje Magnitského a stručně informuje o přijetí tzv. Magnitského zákonů v USA, dalších deseti státech či územích a v Evropské unii. Kapitola je zajímavá a informačně hodnotná, působí ale nevyváženě: zatímco osudu (jistě neradostnému) Sergeje Magnitského je věnováno deset stránek, přijetí příslušné národní legislativy je stručně uvedeno na stránkách dvou – rozšíření legislativy mimo USA je pak jen lapidárně konstatováno, bez bližšího rozboru, v jednom odstavci. V důsledku tohoto přístupu není možné se z práce dozvědět nic více o tom, jaké debaty probíhaly na národní úrovni mimo USA a proč k přijetí tzv. Magnitského zákona přistoupilo právě (a pouze) oněch jedenáct dalších entit.

Druhá kapitola nabízí srovnání tzv. Magnitského zákonů přijatých v USA (Magnitsky Act a Global Magnitsky Act), Kanadě (Justice for Victims of Corrupt Foreign Officials Act), Evropské unii (nařízení 2020/1998 a rozhodnutí 2020/1999) a v ČR (zákon č. 1/2023 Sb., o omezujících opatřeních proti některým závažným jednáním uplatňovaných v mezinárodních vztazích). Diplomant nevysvětluje, proč se rozhodl zaměřit právě na tyto právní akty, ani se nezamýšlí nad tím, nakolik jsou zjištění vyvozená z jejich srovnání aplikovatelná i na další zákony téhož typu. Samo srovnání, založené na porovnání několika parametrů (sankční kritéria, sankční seznam, sankční nástroje, opravné prostředky/vynětí ze sankčního seznamu, sankcionované osoby) je nicméně pěkně zpracované a zajímavé. Diplomant ukazuje, že i když všechny zkoumané právní akty vykazují prakticky totožné základní parametry, objevují se mezi nimi i jisté rozdíly. Reflexe toho, proč tomu tak je a jaké důsledky pro funkčnost sankčních systémů to má, již ale v práci chybí.

Pro diplomovou práci z oboru mezinárodního práva je potenciálně nejzajímavější třetí kapitola, která hodnotí legalitu tzv. Magnitského zákonů z pohledu mezinárodního práva. Bohužel právě v této kapitole se nejvíce projevuje onen časový tlak, pod nímž práce vznikala. Všechny tři otázky, jež jsou zde uvedeny – právní povaha individuálních sankcí ukládaných na základě tzv. Magnitského zákonů, vztah tzv. Magnitského zákonů a lidských práv a vztah mezi těmito zákony a právem na spravedlivý proces –, jsou vlastně jen lehce nařknuty a chybí jak podrobnější rozbor, tak jasné závěry.

V sekci věnované povaze sankcí diplomant nesprávně používá pojem kolektivních sankcí, kam podřazuje mj- sankce EU (ty jsou ovšem kolektivní jen v kvantitativním smyslu, kvalitativně nikoli). V sekci pojednávající o vztahu tzv. Magnitského zákonů a lidských práv diplomant zřejmě ne zcela porozuměl výhradě autorů Kerr a Sextona. Výhrada směřuje proti právními základem ukládání sankcí, jímž skutečně nemůže být porušování lidských práv ze strany jednotlivců, neboť Ti se tohoto porušení s ohledem na vertikální nastavení lidských práv nemohou dopustit. Situaci lze řešit – a mnohé právní akty ji řeší – navázáním sankcí např. na roli jednotlivců v aparátu států, jež lidská práva porušují, popř. na spáchání některého ze zločinů podle mezinárodního práva, tyto možnosti ale diplomant nerozebírá. Na místo toho kritizuje oba autory za „*nadměrný legalismus*“ (str. 37), což u budoucího právníka poněkud překvapí.

Třetí sekce se zaměřuje na vztah tzv. Magnitského zákonů a práva na spravedlivý proces. Diplomant opět neuvádí, proč si vybral pouze toto jedno právo, individuální sankce potenciálně porušují i práva jiná (právo na vlastnictví, právo na soukromý a rodinný život aj.). Analýza je také, opět, velmi povrchní a s neurčitými závěry. Podrobněji rozebrány nejsou ani kanonické případy řešení eurounijními soudy (tzv. *sága Kadi*). Diplomant navíc vychází ze zcela mylné premisy, podle níž „*práva, zakotvená v EÚLP, jsou podle jejího čl. 1 zaručována každému, kdo podléhá jurisdikci smluvních stran, tedy pouze osobám na území států, které jsou smluvními stranami EÚLP*“ (str. 42), a ještě směřuje instituty smluvních stran a signatářů (str. 42).

Závěr práce stručně shrnuje obsah jednotlivých kapitol a obecné závěry práce, které jsou ovšem, i tentokrát dosti vágní. Celkově měla práce potenciál, který ale nebyl naplněn. Diplomant čtenáři přiblížil osudy Sergeje Magnitského a nabídl užitečné a zajímavé srovnání tzv.

Magnitského zákonů přijatých v USA, Kanadě, EU a ČR, podrobnější analýzu právních aspektů těchto právních aktů již ale bohužel nepředložil.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Diplomant v hrubých rysech naplnil cíle, které si stanovil, tj. prozkoumal zvolené téma a zodpověděl otázky položené v úvodu práce.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomant práci zpracovával samostatně (bohužel prakticky zcela samostatně). Problém z hlediska plagiátorství nebyl zaznamenán.
Logická stavba práce	Diplomová práce má logickou stavbu, jednotlivé části na sebe navazují a tvoří koherentní celek.
Práce se zdroji včetně citací	Práce se zdroji je standardní a odpovídá normě užívané na PF UK.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Provedená analýza má povrchnější charakter, než je u daného typu kvalifikačních prací na PF UK obvykle.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je standardní.
Jazyková a stylistická úroveň	Po jazykové a stylistické stránce je práce na dobré úrovni.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Předložená diplomová práce splňuje přes uvedené výhrady požadavky kladené na daný typ kvalifikačních prací na PF UK, a proto ji doporučuji k obhajobě. Během ní by se diplomant mohl vyjádřit k následujícím otázkám:

- 1) Jak ESLP vykládá pojem jurisdikce obsažený v článku 1 Evropské úmluvy o lidských právech? Chápe jej opravdu jako synonymum území?
- 2) Čím se liší signatář a smluvní strana mnohostranné mezinárodní smlouvy? Jaké závazky vyplývají ze smlouvy pro signatáře na straně jedné a pro smluvní stranu na straně druhé?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Práci hodnotím – s výhradou průběhu obhajoby – jako dobrou.

V Praze dne 30. června 2023

Prof. JUDr. PhDr. Veronika Bílková, PhD., E.MA